

Tjänsteskrivelse

Datum

2024-10-07

Vår referens

Matilda Quisbert

Utredningssekreterare

matilda.renkvist-quisbert@malmö.se

Remiss om förslag till en nationell plan för hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning

HVO-2024-3113

Sammanfattning

På regeringens uppdrag har Nationella vårdkompetensrådet i dialog med berörda aktörer tagit fram förslag till en nationell plan för hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning. Planen föreslås gälla för perioden 2025–2028 för att skapa långsiktiga förutsättningar för planering. Nationella vårdkompetensrådet är ett rådgivande organ som ska bidra till en god planering av vårdens kompetensförsörjning. Rådets uppdrag är att göra bedömningar av kompetensbehoven och att stödja och åstadkomma samverkan om kompetensförsörjningsfrågor på nationell och regional nivå.

Planen består av tre delar. I del ett redovisas årligen vissa frågor som rör hälso- och sjukvårdens förutsättningar för en hållbar kompetensförsörjning, i del två redovisas årligen vissa uppgifter om dimensionering av högre utbildning och vårdens behov av hälso- och sjukvårdspersonal och i del tre redovisas rådets förslag på insatser i den nationella planen. Förslagen är i sin tur indelade i fem olika områden och är 25 till antalet. Nämnden har ombetts yttra sig om samtliga förslag.

Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningens synpunkter redovisas i förvaltningens förslag till yttrande.

Förslag till beslut

1. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande om förslaget till nationell plan för hälso- och sjukvårdens försörjning.

Beslutsunderlag

- Förslag till en nationell plan för hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning

- Förslag till yttrande
- Tjänsteskrivelse HVON 2024-10-24 Remiss om förslag till en nationell plan för hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning

Beslutsplanering

Hälsa-, vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott 2024-10-15

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden 2024-10-24

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

På regeringens uppdrag har Nationella vårdkompetensrådet i dialog med berörda aktörer tagit fram förslag till en nationell plan för hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning. Nationella vårdkompetensrådet utgör en samverkansarena för frågor om hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning genom sin representation av lärosäten, regioner, kommuner samt myndigheterna Socialstyrelsen och Universitetskanslersämbetet. Nationella vårdkompetensrådet är ett rådgivande organ som ska bidra till en god planering av vårdens kompetensförsörjning. Rådets uppdrag är att göra bedömningar av kompetensbehoven och att stödja och åstadkomma samverkan om kompetensförsörjningsfrågor på nationell och regional nivå. Rådet består av 14 ledamöter och är placerat på Socialstyrelsen med ett tillhörande kansli. Det är Socialstyrelsen som planerar och organiserar rådets arbete.

Planen föreslås gälla för perioden 2025–2028 för att skapa långsiktiga förutsättningar för planering. Planens förslag är rekommendationer.

I del ett av planen redovisas årligen vissa frågor som rör hälso- och sjukvårdens förutsättningar för en hållbar kompetensförsörjning dels utifrån krav i uppdraget, dels utifrån områden som rådet bedömer bör beskrivas närmare för att öka förståelsen för hinder och möjligheter i förhållande till hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning.

I del två av planen redovisas årligen vissa uppgifter om dimensionering av högre utbildning och vårdens behov av hälso- och sjukvårdspersonal. Syftet är att genom den nationella planen kontinuerligt och systematiskt ta fram ett utvecklat stöd för planering av kompetensförsörjningsbehoven, i dialog med berörda aktörer, i syfte att bidra till en förbättrad planering av vårdens kompetensförsörjning.

I del tre redovisas rådets förslag på insatser i den nationella planen. Förslagen är framtagna efter dialoger med berörda aktörer i enlighet med uppdraget samt utifrån rådets samlade erfarenheter i arbetet med frågor som rör kompetensförsörjning i hälso- och sjukvården. Förslagen ser ut som följer:

5.2 Hälsa- och sjukvårdens organisation, verksamhet och ledning

5.2.1 Stärkt medicinsk kompetens inom kommunal hälso- och sjukvård

Förslag till insats: Kommuner bör säkerställa att medicinsk kompetens finns på alla ledningsnivåer inom den kommunala hälso- och sjukvården samt att mandat, innehåll och syfte tydliggörs inom och mellan respektive nivå.

Förslag till uppföljning: Framgår av kommuners beslutade styrdokument.

5.2.2 Verksamhetschefer vid universitetssjukvårdsenheter behöver ha vetenskaplig kunskap och kompetens

Förslag till insats: Regioner bör säkerställa att verksamhetschefer vid universitetssjukvårdsenheter är vetenskapligt meriterade.

Förslag till uppföljning: Framgår av regioners beslutade styrdokument.

5.2.3 Ett rimligt antal medarbetare ger bättre förutsättningar för ett gott ledarskap

Förslag till insats: Regioner och kommuner bör besluta om ett normspann för antal medarbetare som den verksamhetsnära chefen har ansvar för.

Förslag till uppföljning: Framgår av regioners och kommuners beslutade styrdokument.

5.2.4 Stärk ledarskapet i hälso- och sjukvården genom ett nationellt ledarskapsprogram

Förslag till insats: Regeringen bör ge lämplig myndighet i uppdrag att ta fram ett nationellt ledarskapsprogram för chefer inom hälso- och sjukvård och tandvård.

Förslag till uppföljning: Beslut av regering/riksdag.

5.2.5 Skärpta krav på vårdgivarens ledningssystem för att tydliggöra behov av resurser och bemanning som leder till förbättrad kompetensförsörjning

Förslag till insats: Kravet på ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete ska kompletteras med krav på att ledningssystemet ska vara certifierat av ett ackrediterat certifieringsorgan. En certifierad vårdgivare är en statlig myndighet, region, kommun, annan juridisk person eller enskild näringsidkare som bedriver hälso- och sjukvårdsverksamhet som har ett kvalitetsledningssystem som anpassas till verksamhetens inriktning och omfattning samt identifierar, beskriver och fastställer de processer i verksamheten som behövs för att säkra verksamhetens kvalitet och som framgår av föreskrifter som har meddelats med stöd av hälso- och sjukvårdsförordningen. Vårdgivaren bör kunna styrka detta med ett certifikat. Frågor om certifiering av vårdgivare bör prövas av organ som har ackrediterats för detta ändamål. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om vad som krävs av certifierade vårdgivare i fråga om kunskap, erfarenhet och certifiering.

Förslag till uppföljning: Beslut av regering/riksdag.

5.3 Personal inom hälso- och sjukvården

5.3.1 Ett systematiskt arbetsmiljöarbete är nödvändigt för en hållbar kompetensförsörjning

Förslag till insats: Regioner och kommuner bör skapa förutsättningar för och följa verksamheternas systematiska arbetsmiljöarbete, bl.a. genom att utveckla insatser som främjar en god arbetsmiljö.

Förslag till uppföljning: Framgår av regioners och kommuners beslutade styrdokument.

5.3.2 Stöd till prioritering av rätt arbetsuppgifter

Förslag till insats: Regioner och kommuner bör arbeta systematiskt med att stödja medarbetarna till att arbeta med arbetsuppgifter som är prioriterade i relation till sin kompetens.

Förslag till uppföljning: Framgår av regioners och kommuners beslutade styrdokument.

5.3.3 Användarvänliga digitala verktyg en förutsättning för en effektiv hälso- och sjukvård

Förslag på insats: Regioner och kommuner bör vidta åtgärder för att säkerställa att digitala verktyg är användarvänliga och effektiva.

Förslag till uppföljning: Framgår av regioners och kommuners beslutade styrdokument.

5.3.4 Vårdens medarbetare bör i ökad grad ges möjlighet att delta i fortbildning

Förslag till insats: Regeringen bör se över möjligheterna till nationell samordning av systematisk och fortlöpande fortbildning för vårdens professioner.

Förslag till uppföljning: Beslut av regering/riksdag.

5.3.5 Tid och resurser behöver säkerställas för att möjliggöra fortbildning för personalen

Förslag till insats: Regioner och kommuner bör skapa förutsättningar för verksamhetschefen att säkerställa tid och resurser för systematisk och kontinuerlig fortbildning och kompetensutveckling för professionerna inom hälso- och sjukvården.

Förslag till uppföljning: Framgår av regioners och kommuners beslutade styrdokument.

5.3.6 Samverkan för att tydliggöra karriärvägar och kompetensstegar som tillvaratar erfarenhet och kompetens

Förslag till insats: Regioner, kommuner, universitet och högskolor bör öka möjligheterna till kompetensutveckling och karriärvägar för respektive profession.

Förslag till uppföljning: Framgår av regioners, kommuners och universitet och högskolors beslutade styrdokument.

5.3.7 Samverkan för fler forskarhandledare genom karriärutvecklingsprogram

Förslag till insats: Regioner, kommuner, universitet och högskolor bör samverka för att stimulera karriärutvecklingsprogram i syfte att öka antalet erfarna forskarhandledare inom regioner och kommuner.

Förslag till uppföljning: Framgår av regioner, kommuners och universitet och högskolors beslutade styrdokument.

5.3.8 Ta tillvara seniora medarbetares kompetens

Förslag till insats: Regioner och kommuner bör genomföra insatser i syfte att öka förutsättningarna för att seniora medarbetare ska vilja arbeta kvar i hälso- och sjukvården.

Förslag till uppföljning: Framgår av regioners och kommuners beslutade styrdokument.

5.3.9 Inför strukturerad introduktion och mentorskap av nya medarbetare för att rekrytera och behålla personal

Förslag på insats: Regioner och kommuner bör införa introduktions- och mentorskapsprogram för nyutexaminerade professioner i hälso- och sjukvården.

Förslag till uppföljning: Framgår av regioners och kommuners beslutade styrdokument.

5.3.10 Främja rekrytering av underrepresenterat kön

Förslag till insats: Regioner, kommuner, universitet och högskolor bör genomföra insatser för att främja rekryteringen av underrepresenterat kön till yrken inom hälso- och sjukvården.

Förslag till uppföljning: Framgår av regioners, kommuners, universitet och högskolors beslutade styrdokument.

5.3.11 Information till ungdomar om yrken i hälso- och sjukvården för att främja rekryteringsmöjligheterna

Förslag till insats: Regeringen bör ge lämplig myndighet i uppdrag att genomföra en nationell informationsinsats som visar på värdet och innebörden av olika yrkesroller i hälso- och sjukvården.

Förslag till uppföljning: Beslut av regering/riksdag.

5.4 Universitet och högskolors verksamhet

5.4.1 Inför VULF-avtal

Förslag till insats: Regeringen bör säkerställa att VULF-avtal, det vill säga ett avtal inom vårdvetenskaplig utbildning, lärande och forskning, införs för vissa hälso- och sjukvårdsutbildningar i högskolan.

Förslag till uppföljning: Beslut av regering/riksdag.

5.5 Utbildning och forskning vid universitet och högskolor

5.5.1 Samordning av utbildningar med få studenter ger utbildningen bättre ekonomisk bärkraft

Förslag till insats: Regeringen bör tillföra medel för att stimulera universitet och högskolor att samordna vissa hälso- och sjukvårdsutbildningar med få studenter.

Förslag till uppföljning: Beslut av regering/riksdag.

5.5.2 Regelverket för antagning till specialistsjuksköterska bör ses över

Förslag till insats: Regeringen bör göra en översyn av regelverket för antagning till specialistsjuksköterskeutbildning.

Förslag till uppföljning: Beslut av regering/riksdag.

5.5.3 Stöd till ökad genomströmning och kvalitet i den verksamhetsförlagda utbildningen genom evidensbaserade handledarmodeller

Förslag till insats: Regeringen bör ge stöd till ökad genomströmning inom den verksamhetsförlagda utbildningen genom långsiktig finansiering till projektet med utveckling av webbplatsen kliniskhandledning.se, som bör breddas till fler vårdprofessioner än för läkare.

Förslag till uppföljning: Beslut av regering/riksdag.

5.5.4 Kostnadsneutralitet för studenter vid verksamhetsförlagd utbildning (VFU)

Förslag till insats: Universitet och högskolor bör ta fram principer för ersättning för studenters merkostnader i samband med verksamhetsförlagd utbildning i syfte att uppnå kostnadsneutralitet för studenterna.

Förslag till uppföljning: Framgår av universitet och högskolors beslutade styrdokument.

5.5.5 Enhetlighet behövs kring vilka kliniska färdigheter en student bör ha

Förslag till insats: Universitet och högskolor bör enas om de kliniska moment som en student inom en viss hälso- och sjukvårdsutbildning ska kunna genomföra efter genomgången utbildning, oberoende av vilket lärosäte som utfärdar examen.

Förslag till uppföljning: Framgår av universitet och högskolors beslutade styrdokument.

5.6 Professorer och andra lärare vid universitet och högskolor

5.6.1 Förenade anställningar för fler yrkesgrupper

Förslag till insats: Universitet och högskolor, regioner och kommuner bör i större utsträckning inrätta förenade anställningar även för andra yrkesgrupper än specialistutbildade läkare och tandläkare.

Förslag till uppföljning: Framgår av regioners, kommuners och universitet och högskolors beslutade styrdokument.

5.6.2 Förenade anställningar även för biträdande lektorer

Förslag till insats: Regeringen bör säkerställa att även biträdande lektorer omfattas av bestämmelserna om förenad anställning.

Förslag till uppföljning: Beslut av regering/riksdag.

5.6.3 Satsning på forskarskolor där forskningen är underdimensionerad

Förslag till insats: Regeringen bör säkerställa en långsiktig finansiering av forskarskolor med inriktningar mot särskilda områden där få har akademisk meritering och forskningen är underdimensionerad.

Förslag till uppföljning: Beslut av regering/riksdag.

Nämnden har ombetts yttra sig om samtliga ovanstående förslag. Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningens synpunkter redovisas i förvaltningens förslag till yttrande.

Ansvariga

Sergio Garay, förvaltningschef